

Postanowienie

Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 27 września 2017 r.

II Kp 641/17

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący:

przy udziale Prokuratora -Sąd Okręgowy w Częstochowie II Wydział Karny po rozpoznaniu zażaleń A. S. i K. J. na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. z dnia 25 maja 2017 r., sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 o umorzeniu dochodzenia na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w związku z art. 429 § 1 k.p.k. postanawia

1. pozostawić bez rozpoznania zażalenie wniesione przez A. S.;
2. pozostawić bez rozpoznania zażalenie wniesione przez K. J.

Uzasadnienie faktyczne

W dniu 1 marca 2017 r. A. S. i K. J. złożyli zawiadomienie o popełnieniu w dniu 28 lutego 2017 r. w C. przestępstwa z art. 256 § 1 k.k. oraz z art. 133 k.k. przez J. U.

Postanowieniem z dnia 30 marca 2017 r. wszczęto dochodzenie w sprawie publicznego nawoływania do nienawiści mającego miejsce w dniu 28 lutego 2017 r. w C. dokonanego przez J. U., która umieściła na profilu społecznościowym (...) wpis z grafiką znieważający Żołnierzy Wyklętych to jest o czyn z art. 256 § 1 k.k.

Postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 Prokurator Prokuratury Rejonowej w C. umorzył dochodzenie w sprawie publicznego nawoływania do nienawiści mającego miejsce w okresie od (...) do (...) w C. za pośrednictwem sieci Internet na portalu społecznościowym (...) poprzez umieszczenie wpisów o treści " żołnierze wyklęci bandyci przekłęci" oraz " Zbrodnie (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...); " Zabijający Żydów: (...), (...), (...), Bandyci to Wy!!!" znieważających publicznie

Naród lub Rzeczpospolitą Polską tj. o przestępstwo z art. 256 § 1 k.k. i art. 133 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. Prokurator umorzył dochodzenie na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. - wobec braku znamion czynu zabronionego.

K. J. odebrał ww. postanowienie w dniu 7 czerwca 2017 r., natomiast A. S. odebrał je w dniu 12 czerwca 2017 r. (zwrotne potwierdzenia odbioru k. 11 załącznika adresowego).

Na powyższe postanowienie zażalenia złożyli w jednym piśmie procesowym A. S. i K. J. Pismo to zostało nadane w urzędzie pocztowym w dniu 19 czerwca 2017 r. W zażaleniu skarżący zarzucili " niewłaściwe i niepełne rozpoznanie stanu faktycznego w kierunku popełnienia przestępstwa z art. 256 § 1 k.k., polegające na uznaniu, iż treść wypowiedzi podejrzanej J. U. nie zawierała cyt. " żadnych elementów nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych itp."". W konkluzji skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Prokuraturze celem dokładnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności.

Uzasadnienie prawne

Sąd zważył, co następuje:

Obowiązkiem Sądu Okręgowego, orzekającego jako sąd odwoławczy, jest w pierwszej kolejności ustalenie czy wniesiony środek odwoławczy spełnia wymagania jego skutecznego wniesienia. Tymi wymaganiami podlegającymi badaniu są: wniesienie środka odwoławczego w terminie, wniesienie go przez osobę uprawnioną oraz jego dopuszczalność. Obowiązek ten wynika wprost z art. 430 § 1 k.p.k. w związku z art. 429 § 1 k.p.k.

W pierwszej kolejności zbadania wymaga to, czy środek odwoławczy został wniesiony w terminie.

Zgodnie z art. 460 § 1 k.p.k. termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni i biegnie (w tym przypadku) od daty doręczenia postanowienia.

Postanowienie z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 zostało doręczone A. S. w dniu 12 czerwca 2017 r. Wnosząc zażalenie w dniu 19 czerwca 2017 r. A. S. dotrzymał ww. terminu 7 - dniowego, a więc w tym zakresie (co do wniesienia go w określonym terminie) środek odwoławczy pochodzący od A. S. spełnia wymagania skutecznego wniesienia. Z kolei K. J. postanowienie z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 zostało doręczone w dniu 7 czerwca 2017 r. Wnosząc zażalenie w dniu 19 czerwca 2017 r. K. J. nie dotrzymał ww. terminu 7 - dniowego i wniósł zażalenie już po określonym terminie, który upływał w jego przypadku z dniem 14 czerwca 2017 r. W związku z tym środek odwoławczy w postaci zażalenia wniesionego przez K. J. nie spełnia wymagania skutecznego wniesienia w zakresie złożenia go w określonym terminie. Skoro środek odwoławczy pochodzący od K. J. został wniesiony po upływie terminu, zgodnie z art. 430 § 1 k.p.k. w związku z art. 429 § 1 k.p.k. należało pozostawić go bez rozpoznania.

Kolejnym wymogiem skuteczności wniesienia środka odwoławczego, który wymaga zbadania w niniejszej

sprawie to wniesienie go przez osobę uprawnioną.

Postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 Prokurator Prokuratury Rejonowej w C. umorzył dochodzenie prowadzone w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017. Zgodnie z art. 306 § 1a k.p.k. w związku z art. 325a § 2 k.p.k. na postanowienie o umorzeniu dochodzenia przysługuje zażalenie:

- 1) stronom;
- 2) instytucji państwowej lub samorządowej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie;
- 3) osobie, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie określonym w art. 228-231, art. 233, art. 235, art. 236, art. 245, art. 270-277, art. 278-294 lub w art. 296-306 Kodeksu karnego, jeżeli postępowanie karne wszczęto w wyniku jej zawiadomienia, a wskutek tego przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.

Niewątpliwie w przypadku A. S. i K. J. badaniu podlega kwestia czy posiadali oni w tym postępowaniu przymiot strony (pkt 1), gdyż z całą pewnością nie mają do nich zastosowania ww. przepisy pkt 2) i 3), albowiem zawiadomienia złożyli we własnym imieniu, a nie jako instytucja państwowa lub samorządowa, jak też ich zawiadomienie nie dotyczyło przestępstw wymienionych w art. 306 § 1a pkt 3 k.p.k.

Art. 299 § 1 k.p.k. stanowi, iż w postępowaniu przygotowawczym pokrzywdzony i podejrzany są stronami. Oczywiste jest, że w niniejszym przypadku ustalenia wymaga, czy A. S. i K. J. byli pokrzywdzonymi w postępowaniu zakończonym zaskarżoną decyzją Prokuratora.

Art. 49 § 1 k.p.k. stanowi, iż pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. W doktrynie przyjmuje się, iż " przesłanką uzyskania w procesie karnym statusu pokrzywdzonego jest bezpośrednio naruszenia lub zagrożenia dobra prawnego określonego podmiotu przez przestępstwo. W. Daszkiewicz precyzuje, że: "Bezpośredniość (...) zachodzi, gdy pomiędzy czynem zawierającym przedmiotowe znamiona przestępstwa a naruszeniem lub zagrożeniem dobra danego podmiotu nie ma ogniw pośrednich, tzn. gdy czyn uderza wprost w jego dobro, nie jest natomiast konieczne, by szkoda nastąpiła lub mogła nastąpić w stanie majątkowym już istniejącym w chwili popełnienia przestępstwa, może to być także pozbawienie korzyści, która miała być dopiero osiągnięta, korzyści spodziewanej. Dobrem naruszonym lub zagrożonym może być zarówno dobro materialne, majątkowe, jak i osobiste, np. życie, zdrowie, nietykalność cielesna, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska itd. Nie należy więc utożsamiać pokrzywdzenia przestępstwem z poniesieniem szkody majątkowej" (W. Daszkiewicz, Prawo..., 1999, s. 212; tenże, Pokrzywdzony przestępstwem (w:) Nowa kodyfikacja karna..., s. 148)." (Sławomir Steinborn Komentarz do art. 49 Kodeksu postępowania karnego)

Rozważania te należy przenieść na grunt niniejszej sprawy, a więc ustalić należy czy dobra prawne A. S. i K. J. zostały bezpośrednio naruszone czynem, którego dotyczyło postępowanie przygotowawcze.

Zauważyć przy tym trzeba, iż decydujące znaczenie dla dokonania tej oceny ma sam czyn przestępny będący przedmiotem postępowania, a nie zastosowana przez pokrzywdzonych w zawiadomieniu lub przez Prokuratora w decyzji kończącej postępowanie, kwalifikacja prawna, czyli zakwalifikowanie danego zachowania jako przestępstwa wypełniającego znamiona określonego czynu zabronionego stypizowanego w konkretnym przepisie Kodeksu karnego lub innej ustawy.

W zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa z 1 marca 2017 r., A. S. i K. J. informowali, iż J. U. umieściła wpisy o następującej treści: "Zbrodnie " (...)", " (...)", " (...)", " (...)", " (...)", " (...)", (...). Zabijający Żydów: (...), " (...)", " (...)" Bandyci to wy!!!" oraz " żołnierze wyklęci bandyci przekłęci". W ocenie zawiadamiających wpis o treści: "Zabijający Żydów: (...), " (...)", " (...)" Bandyci to wy!!!" wypełniał znamiona przestępstwa z art. 256 § 1 k.k. Ponadto zawiadamiający stwierdzali, iż nazwanie wymienionych przez J. U. z pseudonimów osób " bandytami" i " zabójcami Żydów" wypełnia znamiona przestępstw z art. 256 § 1 k.k. oraz stanowi przestępstwo z art. 133 k.k., bo znieważając te osoby znieważała ona w istocie także Naród Polski.

Z kolei po przeprowadzeniu dochodzenia, postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 Prokurator Prokuratury Rejonowej w C. umorzył dochodzenie w sprawie publicznego nawoływania do nienawiści mającego miejsce w okresie od 24 lutego 2017 r. do 2 marca 2017 r. w C. za pośrednictwem sieci Internet na portalu społecznościowym (...) poprzez umieszczenie wpisów o treści " żołnierze wyklęci bandyci przekłęci" oraz " Zbrodnie (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...); " Zabijający Żydów: (...), (...), (...), Bandyci to Wy!!!" znieważających publicznie Naród lub Rzeczpospolitą Polską tj. o przestępstwo z art. 256 § 1 k.k. i art. 133 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k.

Istotą czynu, który miał podlegać ściganiu było, więc umieszczenie treści, które miały znieważać grupę ludzi określaną jako " żołnierze wyklęci" oraz konkretne osoby wskazane poprzez podanie ich konspiracyjnych pseudonimów: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). W związku z powyższym treści odnoszące się do tej grupy ludzi oraz skonkretyzowanych osób zamieszczane w internecie przez J. U., miały ewentualnie znieważać bądź zniesławiać grupę ludzi określaną jako " żołnierze wyklęci" oraz osoby używające pseudonimów: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). Mogło, więc ewentualnie dojść do bezpośredniego naruszenia dóbr prawnych jedynie osób wchodzących w skład grupy ludzi określanej jako " żołnierze wyklęci" oraz osób używających pseudonimów: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). Natomiast treści zamieszczone przez J. U., które dotyczyły ww. osób, w żaden sposób nie dotyczą A. S. i K. J. i brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż opisane powyżej wpisy bezpośrednio naruszały lub zagrażały dobrom prawnym A. S. i K. J. Wyklucza to możliwość przyznania skarżącym przymiotu osób pokrzywdzonych czynem, który miał być przedmiotem postępowania przygotowawczego.

Zauważyć również należy, iż brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż opisane powyżej wpisy mogły znieważać Naród lub Rzeczpospolitą Polską, a co za tym idzie mieścić się w dyspozycji art. 133 k.k.

Zgodnie z poglądami przyjętymi w doktrynie, co do interpretacji znamion wskazanych w art. 133 k.k. " naród powinien być rozumiany nie tylko jako ogół osób narodowości polskiej, lecz także jako ogół obywateli Rzeczypospolitej Polskiej" (Piotr Hofmański, Andrzej Sakowicz Komentarz do art. 133 Kodeksu karnego). Z przestępstwem tym mamy, więc do czynienia gdy dochodzi do znieważenia Narodu Polskiego rozumianego jako ogół osób narodowości polskiej i ogół obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast, jak wykazano powyżej, treści zamieszczone przez J. U. nie dotyczyły ogółu osób narodowości polskiej i ogółu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, lecz konkretnej grupy ludzi i zindywidualizowanych osób. Treści te nie naruszały, więc bezpośrednio dóbr prawnych A. S. i K. J., jako obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Brak, jest więc podstaw do przyjęcia, iż skarżący posiadają przymiot pokrzywdzonych jako obywateli RP pokrzywdzeni czynem zabronionym przewidzianym w art. 133 k.k.

Brak jest również jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż przymiot pokrzywdzenia miałby przysługiwać A. S. i K. J. z tytułu naruszenia ich dóbr prawnych rzekomym przestępstwem z art. 256 § 1 k.k., którego znamiona miałby wypełniać czyn będący przedmiotem postępowania. W przepisie tym penalizowane jest m.in. zachowanie polegające na nawoływaniu do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość. W przypadku tego przestępstwa przedmiotem ochrony jest przede wszystkim porządek publiczny, ale także bezpieczeństwo osób, które należą do grup, na które nienawiść miałaby być nakierowana. Zachowanie, które skarżący poczytują za nawoływanie do nienawiści polegające na umieszczeniu wpisu o treści " Zabijający Żydów: (...), (...), (...), Bandyci to Wy!!!" w żaden sposób nie wskazuje grupy narodowościowej, etnicznej, rasowej bądź wyznaniowej wobec, której miałaby być skierowana rzekoma nienawiść wyrażona w tej wypowiedzi, a do której to grupy mieliby należeć A. S. lub K. J. Podkreślić należy, iż treści zamieszczone przez J. U. w tej wypowiedzi dotyczą konkretnych osób zindywidualizowanych poprzez podanie ich konspiracyjnych pseudonimów i niedopuszczalne jest rozszerzanie kręgu tych osób, co usiłowali czynić skarżący w zawiadomieniu i środku odwoławczym. Skoro nie ma podstaw do stwierdzenia, iż wypowiedzi zamieszczone przez J. U. dotyczyły jakiegokolwiek grupy narodowościowej, etnicznej, rasowej bądź wyznaniowej to niemożliwe jest również wskazanie osób, które mogłyby się czuć zagrożone poprzez przynależność do takiej grupy. Wyklucza to możliwość przyjęcia, iż skarżący posiadają przymiot pokrzywdzonych, czynem, który w ich ocenie miał wypełniać znamiona przestępstwa przewidzianego w art. 256 § 1 k.k.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż A. S. i K. J. nie są pokrzywdzonymi czynami, które były przedmiotem postępowania przygotowawczego w sprawie sygn. akt PR 1 Ds. 385.2017 prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w C., a więc nie byli stronami tego postępowania i co za tym idzie nie przysługiwało im uprawnienie do wniesienia zażalenia na postanowienie o umorzeniu dochodzenia po myśli 306 § 1a pkt 1 k.p.k. w związku z art. 325a § 2 k.p.k. Prowadzi to do oczywistego wniosku, iż środki odwoławcze w postaci zażalenia wniesionego przez A. S. i zażalenia wniesionego przez K. J. nie spełniają wymagania skutecznego wniesienia w zakresie złożenia ich przez osoby uprawnione. W tej sytuacji środki

odwoławcze pochodzące od A. S. i K. J., zgodnie z art. 430 § 1 k.p.k. w związku z art. 429 § 1 k.p.k. należało pozostawić go bez rozpoznania.

W związku z tym orzeczono jak w sentencji postanowienia.